

Studiehandledning

Vetenskaplig teori och metod II, 7,5 hp

PEG 210, 220

Vårterminen 2022

Kursansvarig: Gunilla Carstensen

Institutionen för pedagogik och didaktik

Stockholms universitet
Institutionen för pedagogik
och didaktik
106 91 Stockholm

Besöksadress:
Frescativägen 54
www.edu.su.se

Telefon: 08-16 20 00 (vxl)
Telefax: 08-15 83 54
E-post:
grundnivapedagogik@edu.su.se

Innehåll

Kursens innehåll	3
Kursadministration och organisation.....	3
Athena	3
Covid-19 anpassning digital undervisning via Zoom	3
Förväntat studieresultat	4
Kursinnehåll och upplägg.....	4
Gruppindelning.....	4
Obligatorisk närvaro vid seminarierna	4
”Take a stand”: ett vetenskapsteoretiskt seminarium.....	5
Förberedelser inför seminariet	5
Litteratur och två filmer inför seminariet	5
Ministudien.....	6
Handledare ministudien.....	6
Instruktioner till ministudiens upplägg	6
Förslag på problemområden.....	6
Genomförande	7
Struktur på rapporten ministudien.....	7
Slutseminarium grupprapport:.....	8
Referensfilmer om kvantitativ metod.....	9
Individuell hemskrivning	9
Individuell hemskrivning, särskild överenskommelse	9
Individuell omtentamen.....	9
Examination.....	9
Plagiat.....	9
Fusk	10
Betyg	10
Betygskriterier	10
Litteraturlista	13

Kontaktuppgifter

Kursansvarig

Gunilla Carstensen (gunilla.carstensen@edu.su.se)

Kursadministration

Marcus Bigert (marcus.bigert@edu.su.se)

Seminarieledare och föreläsare

Gunilla Carstensen (kursansvarig)

Maria Calissendorff maria.calissendorff@edu.su.se

Klas Roth klas.roth@edu.su.se

Kursens innehåll

Delkursen syftar till att vidareutveckla studenternas kunskaper i vetenskapsteori och metodologiska förhållningssätt med fokus på datainsamlingstekniker. Under delkursen behandlas olika vetenskapsteoretiska begrepp och perspektiv samt hur de kommer till uttryck i forskning. Ett centralt innehåll är att formulera vetenskapliga frågeställningar och välja lämpliga tillvägagångssätt för att lösa en forskningsuppgift. Delkursen ger träning i att tillämpa datainsamlingstekniker och i viss mån bearbeta och analysera ett insamlat material.

Kursadministration och organisation

Athena

Lärplattformen *Athena* används i kursen för information kring uppgifter och eventuella schemaförändringar. Se därför till att du har ett användarnamn och lösenord för Athena innan du börjar kursen. All löpande information kommer att publiceras under *Översikt*. Om du behöver hjälp eller får problem med Athena kontaktar du it-supporten för studenter, se: <http://www.su.se/utbildning/studentservice/it-för-studenter/it-support>

Covid-19 anpassning digital undervisning via Zoom

Kursen ges under höstterminen 2021 på distans efter beslut från institutionsledning pga av Corona-pandemin. Föreläsningar och seminarier, information, arbetsuppgifter och dokument delas via lärplattformen Athena. Föreläsningar och seminarier hålls i Zoom och länkar till undervisningstillfällen läggs ut på Athena under *Översikt* senast dagen före undervisningen.

I Athena ligger kursen som planeringsområde under delkurs: Vetenskaplig teori och metod II på sidan för Pedagogik 2.

Kurssidan på Athena är med andra ord det enda ställe där du kan ta del av information och uppgifter som rör kursen. Det är därför centralt att du har ett fungerande användarnamn och lösenord för Athena samt att din studentmail är kopplad till aktuell privat mailadress.

Förväntat studieresultat

Efter genomgången delkurs förväntas studenten kunna:

- jämföra vetenskapsteoretiska förhållningssätt och dess återspeglning i empirisk forskning,
- formulera en avgränsad forskningsfråga med relevans för pedagogisk forskning,
- planera och genomföra en begränsad empirisk studie med fokus på datainsamlingsteknik och metodologi,
- värdera den vetenskapliga processen utifrån kvalitetskriterier och forskningsetiska riktlinjer.

Kursinnehåll och upplägg

I kursen behandlas alla led i forskningsprocessen. Föreläsningarna är disponerade kring ett antal teman som t ex datainsamlingstekniker som intervjuer och observationer samt fallstudier. Respektive tema finns angivet i schemat. Därutöver genomförs ett vetenskapsteoretiskt seminarium och en ministudie.

Gruppindelning

Parallellt med kursen Vetenskaplig teori och metod II löper kursen Organisation och förändring. I båda kurserna förekommer grupparbeten. För att underlätta för er rent praktiskt kommer den gruppindelning som görs i Organisation och förändring vara densamma även i denna kurs.

Obligatorisk närvaro vid seminarierna

I kursen Vetenskaplig teori och metod II genomförs ett seminarium, "Take a stand" samt en ministudie båda dessa moment genomförs i grupp. I Timeedit framgår schemat för kursen och aktuella tider för respektive grupp.

Seminariet *Take a stand* är obligatoriskt. Frånvaro kräver kompletteringsuppgifter för godkänt betyg. Kompletteringsuppgiften finns på Athena och ska skickas direkt till Klas Roth, klas.roth@edu.su.se.

Samtliga seminarier som berör ministudien är obligatoriska. Vid eventuell frånvaro under dessa tillfällen behöver du diskutera med din grupp och er seminarieledare hur frånvaron kan kompenseras.

"Take a stand": ett vetenskapsteoretiskt seminarium

Seminariet *Take a stand* har fokus på två olika vetenskapsteoretiska perspektiv, positivism respektive tolkande ansats/hermeneutik. I era respektive grupper ska ni antingen representera positivism eller ett tolkningsperspektiv. Vilket perspektiv ni representerar meddelas vid kursstart. Inför seminariet ska ni förbereda en presentation av ert perspektiv.

Grupper som har positivism;

förbered inför grupppresentationen följande:

- Ni skall kunna ange minst två kännetecken gällande positivism
- Ni skall kunna visa hur positivism kan användas i forskning i relation till minst ett exempel
- Ni skall kunna ange minst två kritiska kommentarer till positivism

Grupper som har tolkande ansats/hermeneutik;

förbered inför grupppresentationen följande:

- Ni skall kunna ange minst två kännetecken gällande tolkande ansats/hermeneutik
- Ni skall kunna visa hur hermeneutik kan användas i forskning i relation till minst ett exempel
- Ni skall kunna ange minst två kritiska kommentarer till hermeneutik

Tider för de olika grupperna se Timeedit.

Förberedelser inför seminariet

Litteratur och två filmer inför seminariet

Inför seminariet är det framförallt boken av Thomassen som utgör lämplig litteratur.

På Athena finns det dessutom två inspelade föreläsningar av Gunnar Karlsson som behandlar dels positivism dels tolkande ansats/hermeneutik. Även filmmaterialet kan vara lämpligt att ta som utgångspunkt vid förberedelserna inför seminariet.

Ministudien

Ministudien genomförs i grupp och **uppstarten sker den 11/2**. Under det här seminariet ska ni i grupp diskutera ert problemområde och syfte för ministudien samt hur ni tänker lägga upp gruppens arbete. Datainsamlingsteknik som ska tillämpas är kvalitativ intervju. Upplägget av ministudien kommer ni kunna stämma av med seminarieledaren.

Handledning ges under det andra seminarietillfälle den 23/2. Varje grupp får enskild handledning, se Time edit för tider. För att ni ska få ut så mycket som möjligt av handledningen ska ni till det här tillfället ha gjort era intervjuer och börjat skissa på rapporten. Inför det här tillfället behöver ni lämna in ert utkast till ministudien **senast den 21/2 kl 08:00 på Athena**.

Handledare ministudien

Handledare för ministudien är Gunilla Carstensen och Maria Calissendorff. Se schemat i Timeedit för tider samt vilka grupper som respektive handledare har.

Instruktioner till ministudiens upplägg

Syftet med ministudien är framförallt att ni ska träna på att genomföra en kvalitativ intervju.

Ministudien ger också möjlighet att:

Utifrån ett problemområde formulera syfte och frågeställningar

I grupp formulera en gemensam intervjuguide

Genomföra en individuell kvalitativ intervju

Sammanställa ett insamlat datamaterial

Kritiskt diskutera och reflektera kring den utförda intervjun och resultaten utifrån metodologi samt kvalitetskriterier

Litteratur:

Läs kurslitteraturen som särskilt fokuserar intervju som datainsamlingsmetod, kvalitetskriterier och etiska överväganden: Kvale & Brinkman (2014) kap 1-9, Kapitel 15, Bryman (2011) s. 351-361 (finns även som fil på Athena), samt Yin (2007).

Förslag på problemområden

Förslagsvis kan ni välja ett av följande problemområden för ministudien:

Åldrande (möjliga inriktningar/fokus: pension, yrkesliv, förändring, hälsa, livskvalitet, vård, hälsa)

Migration (möjliga inriktningar/fokus: flyktingmottagande, utbildning, ideella organisationer, myndigheter)

Idrottsrörelsen (möjliga inriktningar/fokus: arbeta med idrott, fritid, hälsofrämjande, elit-amatör, genus, klass)

Arbetsliv och arbetsorganisation (möjliga inriktningar/fokus: ledarskap/chefskap, lärande, organisationsförändring, arbetsmiljö, yrkesidentitet)

Genomförande

Identifiera ert problemområde och utifrån det formulera ett syfte och forskningsfråga av relevans inom pedagogik.

Utforma en intervjuguide. Intervjuguiden sammanställs i grupp.

Alla ska göra en individuell kvalitativ intervju som bör ta minst 30 minuter.

Tänk på att utforma intervjuguidens frågor så att informanterna ges möjlighet att berätta om det som ni studerar. Ställ följdfrågor eller förtydligande frågor.

Din intervju ska ge dig ett empiriskt material som du sedan ska sammanställa och endast översiktligt analysera.

OBS! Det är analysen som ger svar på din forskningsfråga - det är därför viktigt att ni inte gör forskningsfrågan till intervjuguidens frågor.

Undersökningen sammanfattas och presenteras i en skriftlig grupp rapport.

Struktur på rapporten ministudien

Rapporten ska ha följande innehåll:

1. En kort bakgrund till det aktuella problemområdet.
2. Syfte och forskningsfråga.
3. Ett vetenskapsteoretiskt resonemang:
Vad är det för typ av undersökning som gjorts och på vilka vetenskapliga grunder.
Vad för typ av kunskap är möjlig att erhålla vid användandet av en kvalitativ insamlingsteknik?
4. Metodresonemang med beskrivning av följande delar:
Hur intervjuguiden utformades samt urvalet gjordes
Hur intervjun genomfördes, lägg speciellt vikt vid att reflektera kring själva intervjusituationen och vad ni upplever påverkat den.
Reflektera kring vad ni lärt er; beskriv vad som fungerade bra och vad som fungerade mindre bra. Hade ni kunnat genomföra intervjun på något annat sätt?
5. En kort beskrivning av vad som framkommit under intervjuerna som är relaterat till syfte och forskningsfråga
6. Diskussion enligt kvalitetskriterier samt etik:
Kvalitetskriterierna validitet/reliabilitet och/eller trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet samt konfirmering.
Etik
7. Referenslista
8. Bilaga (intervjuguiden)

I grupprapporten ska ni lägga mest fokus på punkterna 3, 4 och 6 som även behöver relateras till kurslitteraturen.

Betyg: Godkänd eller komplettering

Rapporten ska omfatta max 6 sidor (exkl. bilagor) och ni refererar till litteraturen i löpande text. Typsnitt Times New Roman, 12 punkter, 1.15 radavstånd.

Rapporten laddas upp på Athena under respektive seminariegrupp. Glöm inte ange gruppnummer samt att alla gruppmedlemmarnas fullständiga namn framgår på den inskickade texten.

Inlämning av rapporten från ministudien är den 25 februari kl 23.59.

Inlämning sker på Athena för respektive grupper.

Slutseminarium grupprapport:

Ministudiens grupprapport presenteras muntligt vid ett **slutseminarium den 1 mars**, se schema Time edit. Varje grupp förbereder en presentation av sin rapport.

Varje grupp har max 20 minuter till sitt förfogande där ni först ska presentera ministudien enligt punkterna nedan samt att ni också ska förbereda diskussionsfrågor till hela seminariegruppen.

Vid presentationen ska följande redovisas:

- En kort bakgrund till det aktuella problemområdet.
- Syfte och forskningsfråga/or (vilket inte är detsamma som intervjufrågorna)
- En kort beskrivning av vad som framkommit under intervjuerna.
- Ett vetenskapsteoretiskt resonemang
Vad är det för typ av undersökning som gjorts och på vilka vetenskapliga grunder.
Vad för typ av kunskap som är möjlig att erhålla vid användandet av en kvalitativ insamlingsteknik.
- Metodresonemang, beskriv hur intervjuguiden utformades och urvalet gjordes, samt hur intervjun genomfördes, samt vilka etiska överväganden som gjordes.
- Reflektera över själva intervjusituationen, hur fungerade det att genomföra intervjun? Samt vad upplever ni att ni lärt er, vad fungerade bra, vad fungerade mindre bra. Hade ni kunnat göra på något annat sätt?
- Förbered också några frågor som alla som deltar vid seminariet kan diskutera och då framförallt frågor som berör metodologin kring att genomföra en kvalitativ intervju.

Vid er redovisning ska ni vid presentationen referera till kurslitteraturen.

Referensfilmer om kvantitativ metod

På Athena finns det ytterligare ett antal filmer som referensmaterial vilka behandlar kvantitativ metod. De är tänkta som ett stöd för studenter som önskar att kunskapsmässigt fördjupa sig i kvantitativ metod.

Individuell hemskrivning

I kursen ingår att genomföra en individuell hemskrivning. Instruktionerna till hemskrivningen kommer att finnas på Athena den 10/3, kl. 08.00.

Hemskrivningen ska lämnas in senast 14/3, kl. 23.59.

Individuell hemskrivning, särskild överenskommelse

Tentamen kommer att finnas på Athena den 10/3, kl. 08.00

Hemskrivningen ska lämnas in senast den 16/3, kl. 23.59

Individuell omtentamen

Datum för öppnande av omtentamen för kursen är den 19/4. 08.00.

Tentamen stänger den 21/4. Kl. 23.59.

Examination

Examinationen består

- dels av ett seminarium som genomförs i grupper med max fem studenter,
- dels av en ministudie som genomförs i grupper med max fem studenter,
- dels av en individuell hemskrivning som fokuserar bearbetning och analys av ett insamlat material om ett pedagogiskt problem.

Plagiat

Det är givetvis tillåtet att citera andra källor, men såväl direkta citat som indirekta referat måste alltid vara försedda med korrekta och fullständiga referensuppgifter. Att kopiera eller skriva av ett kortare eller längre avsnitt och ange sig själv som författare till texten är förbjudet. Det betraktas som plagiat. Man får inte heller kopiera sina egna texter som man fått godkända i andra kurser, sk. självplagiat. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (detta innefattar även delar av en text och enstaka meningar) och inte ange varifrån detta kommer. Plagiat kan även anses vara fallet om du använder andras text så att du får den att framstå som din egen. Andras text kan exempelvis utgöras av kurslitteratur och/eller texter du funnit på nätet eller en studiekamrats hemtentamen. Plagiat betraktas som ett grundläggande brott, inte enbart mot en etablerad forskningsetisk kod, utan även mot ett allmänt förhållningssätt vad gäller egna och andras texter. Plagiat är otillåtet fusk och blir alltid föremål för ett disciplinärende, som kan leda till avstängning. Vid SU kontrolleras texterna mot en databas.

Fusk

Som student vid Stockholms universitet ansvarar du för din egen utbildning. Som en del i ditt ansvar ingår att känna till de regler som finns för studier, examination och för att vistas i lokaler och utnyttja resurser. Enligt de regler som gäller för universitetet får disciplinära åtgärder bland annat vidtas mot student som:

- med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas,
- stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen.

Disciplinärenden behandlas i Stockholms universitets disciplinnämnd. Påföljden kan bli varning eller avstängning för en tid av 1-6 månader. Information om Stockholms universitets regler för examination och disciplinärenden finns på Stockholms universitets webbsida www.su.se/regelboken. Lärare är skyldig att anmäla grundad misstanke om fusk till rektor och disciplinnämnden.

Betyg

Delkursen examineras genom genomfört seminarium och en ministudie samt en individuell hemskrivning. Betyg på delkursen baseras på den individuella hemskrivningen.

På seminariet samt ministudien ges betyget godkänd alternativt komplettering. Om studenten inte deltar i ministudien blir studenten underkänd.

På den individuella examinationen ges betyg A-F. F och Fx är underkända betyg. Vid Fx erbjuds ett kompletteringstillfälle inom två veckor efter att kompletteringsuppgift har meddelats av examinator för att nå upp till betyget E.

Då betyget F ges krävs att studenten examineras på nytt, genom en ny examinationsuppgift. Har du godkänts i prov, det vill säga fått minst betyget E, får du inte göra ett nytt prov för högre betyg. Det är endast möjligt att ompröva för godkänt resultat fyra gånger och inom tre terminer från första registrering på delkursen.

Betygskriterier

A

Studenten ska på ett självständigt och tydligt sätt visa förståelse för pedagogik som vetenskaplig disciplin vilket inbegriper en förmåga att beskriva vetenskapsteoretiska, teoretiska och metodologiska aspekter av relevans för det vetenskapliga arbetet.

Studenten ska självständigt kunna beskriva, använda samt föra ett metodologiskt resonemang kring tillämpningen av olika datainsamlingstekniker.

Studenten ska på ett tydligt och självständigt sätt kunna redovisa och problematisera relationen mellan vetenskaplig frågeställning, metod samt valda datainsamlingstekniker. Studenten ska kunna föra en vetenskapsteoretiskt förankrad kritisk diskussion om vilka kunskaper som är möjliga att erhålla om det undersökta objektet/fenomenet.

Studenten ska på ett tydligt och strukturerat sätt göra åtskillnad på det författaren skriver och de egna tolkningarna av detta.

B

Studenten ska på ett tydligt sätt visa förståelse för pedagogik som vetenskaplig disciplin vilket inbegriper en förmåga att beskriva vetenskapsteoretiska, teoretiska och metodologiska aspekter av relevans för det vetenskapliga arbetet.

Studenten ska tydligt kunna beskriva, använda samt föra ett metodologiskt resonemang kring tillämpningen av olika datainsamlingstekniker.

Studentens ska på ett tydligt sätt kunna redovisa och problematisera relationen mellan vetenskaplig frågeställning, metod samt valda datainsamlingstekniker. Studenten ska kunna föra en vetenskapsteoretiskt förankrad diskussion om vilka kunskaper som är möjliga att erhålla om det undersökta objektet/fenomenet.

Studenten ska på ett tydligt och strukturerat sätt göra åtskillnad på det författaren skriver och den egna tolkningen av detta.

C

Studenten ska visa förståelse för pedagogik som vetenskaplig disciplin vilket inbegriper en förmåga att beskriva vetenskapsteoretiska, teoretiska och metodologiska aspekter av relevans för det vetenskapliga arbetet.

Studenten ska kunna beskriva, använda samt föra ett metodologiskt resonemang kring tillämpningen av olika datainsamlingstekniker.

Studentens ska kunna redovisa och problematisera relationen mellan vetenskaplig frågeställning, metod samt valda datainsamlingstekniker. Studenten ska kunna föra en vetenskapsteoretiskt förankrad diskussion om vilka kunskaper som är möjliga att erhålla om det undersökta objektet/fenomenet.

Studenten ska till övervägande del göra åtskillnad på det författaren skriver och den egna tolkningen av detta.

D

Studenten ska ha viss förståelse för pedagogik som vetenskaplig disciplin vilket inbegriper en förmåga att delvis beskriva vetenskapsteoretiska, teoretiska och metodologiska aspekter av relevans för det vetenskapliga arbetet.

Studenten ska till viss del kunna beskriva, använda samt föra ett metodologiskt resonemang kring tillämpningen av olika datainsamlingstekniker.

Studentens ska till viss del kunna redovisa och problematisera relationen mellan vetenskaplig frågeställning, metod samt valda datainsamlingstekniker. Studenten ska i viss mån kunna föra en vetenskapsteoretiskt förankrad diskussion om vilka kunskaper som är möjliga att erhålla om det undersökta objektet/fenomenet.

Studenten ska till viss del göra åtskillnad på det författaren skriver och den egna tolkningen av detta.

E

Studenten visar i någon mån förståelse för pedagogik som vetenskaplig disciplin vilket inbegriper en förmåga att i någon mån beskriva vetenskapsteoretiska, teoretiska och metodologiska aspekter av relevans för det vetenskapliga arbetet.

Studenten ska i någon mån kunna beskriva, använda samt föra ett metodologiskt resonemang kring tillämpningen av olika datainsamlingstekniker.

Studentens ska i någon mån kunna redovisa och problematisera relationen mellan vetenskaplig frågeställning, metod samt valda datainsamlingstekniker. Studenten ska i någon mån kunna föra en vetenskapsteoretiskt förankrad diskussion om vilka kunskaper som är möjliga att erhålla om det undersökta objektet/fenomenet.

Studenten ska till viss del göra åtskillnad på det författaren skriver och den egna tolkningen av detta.

Fx

Betyget Fx ges om studenten genom komplettering med utvecklat resonemang kan nå upp till betyg E.

F

Studenten kan inte redogöra för pedagogik som vetenskaplig disciplin, har fragmentarisk kunskap om sambandet mellan vetenskaplig frågeställning, metod, datainsamlingstekniker och kunskapsanspråk.

Litteraturlista

Böckerna markerade med * kan köpas på Akademibokhandeln, Frescati (Ligger i Allhuset), eller så kan du köpa dem på nätet; Bokus (www.bokus.se) eller Adlibris (www.adlibris.se). På Bokus och Adlibris har du 10 % studentrabatt. Även på Akademibokhandeln. Det tar ungefär en vecka att få böckerna då du beställer dem på nätet. (PDF finns på Athena)

* Alvesson, M. & Deetz, S. (2000). *Kritisk samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur. Kapitel 3. (18 sidor) *Ligger som PDF på Athena*.

* Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Andra upplagan. Malmö: Liber. Sidorna 351-361. (10 sidor) *Ligger även som PDF på Athena*.

* Fangen, K. (2005). *Deltagande observation*. Malmö: Liber. (Kap. 4-7) (189 sidor)

* Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Tredje upplagan. Lund: Studentlitteratur AB. Kap 1-9. Samt kapitel 15 (223 sidor)

* Thomassen, M. (2007). *Vetenskap, kunskap och praxis. Introduktion i vetenskapsfilosofi*. Malmö: Gleerups. (Sid. 1-53 samt 153-234)

* Yin, R. K. (2007). *Fallstudier: design och genomförande*. Malmö: Liber. (Kapitel 1-4) (119 sidor)

Artiklar kan tillkomma

Referenslitteratur

* Gilje, N. & Grimen, H. (2007). *Samhällsvetenskapernas förutsättningar*. Göteborg: Daidalos.

Gorard, S. (2001). *Quantitative Methods in Educational Research. The role of numbers made easy*. Continuum International Publishing Group Ltd. ISBN: 9780826453075. (kap 1-6)

Scott, D. & Usher, R. (2011). *Researching education: data methods and theory in educational enquiry*. 2nd ed. London: Continuum International Publishing Group Ltd. Kap 2-4, 5-7, 9. (Boken är tillgänglig i elektroniskt format på nedanstående länk.)

<http://site.ebrary.com.ezp.sub.su.se/lib/sthlmub/docDetail.action?docID=10438515>